

Vnější ekonomické vztahy

- **Snížení míry vnější nerovnováhy** Zahraniční ekonomické transakce uskutečněné v roce 2005 vedly ke zlepšení vnější platební bilance pozice ČR. Za rok 2005 byl přebytek finančního účtu nižší a schodek běžného účtu podstatně nižší než před rokem; výrazně vzrostlo jeho krytí operacemi v devizových rezervách a na finančním účtu. Struktura úhrnu zůstatků na třech základních účtech platební bilance, který se mimořádně zvýšil, se značně změnila. Vnější nerovnováha, měřená vzájemným poměrem zůstatků na účtech nebo jejich poměrem k HDP, se významně snížila, k čemuž přispěly především výsledky zbožíových operací. Nabídka deviz rostla rychleji než poptávka po devizách.
- **Zvýšení krytí výdajů příjmy na běžném účtu** Schodek běžného účtu platební bilance 61,7 mld. Kč za rok 2005 byl meziročně menší o značných 105,7 mld. Kč a byl výsledkem rychleji rostoucího inkasa než plateb. Krytí výdajů příjmy se meziročně výrazně zvýšilo. V poměru k HDP představoval uvedený schodek 2,1 %, což bylo méně než před rokem o 4,1 p. b. Největší kladný vliv na běžný účet a na jeho změnu měl zahraniční obchod zbožím. Při posilování devizového kurzu CZK, i když v průběhu roku mírně slábnoucímu, ve vztahu k USD dosáhl vývoz zboží 1 875,2 mld. Kč a dovoz zboží 1 834,9 mld. Kč, což bylo meziročně více o 8,9 %, resp. o 4,9 %, přičemž došlo k výraznému zpomalení růstu. Dosažený přebytek vývozu nad dovozem 40,3 mld. Kč ve srovnání se schodkem v roce 2004 byl větší o značných 66,8 mld. Kč. Nejvíce k tomu přispěl obchod se stroji a dopravními prostředky, když meziročně se vývoz zvýšil o 9,1 % a dovoz se nepatrně snížil, čímž aktivum 217,0 mld. Kč za rok 2005 bylo vyšší o 80,8 mld. Kč než v roce 2004. Ve skupině tržních výrobků tříděných hlavně podle materiálu se přebytek zvýšil z 27,8 mld. Kč na 34,1 mld. Kč. Výrazné zlepšení (o 5,9 mld. Kč) – z vyššího do nižšího pasiva – nastalo ve skupině chemikálií a příbuzných výrobků. Na druhé straně značné zdražení dovážených nerostných surovin vedlo k tomu, že dovoz minerálních paliv, maziv a příbuzných materiálů převýšil jejich vývoz o 112,4 mld. Kč, čímž bylo pasivum meziročně vyšší o 40,2 mld. Kč. Bilance služeb byla přebytková v rozsahu 19,4 mld. Kč a ten byl vyšší než před rokem o 6,9 mld. Kč. Bilance výnosů byla hluboce schodková (142,3 mld. Kč), schodek byl sice meziročně menší o 15,5 mld. Kč, avšak měl nepříznivý dopad na čisté prvotní důchody nerezidentům, které zkracovaly hrubý disponibilní důchod. Bilance běžných převodů přispěla kladně k zůstatku na běžném účtu i k jeho změně.
- **O přebytku finančního účtu rozhodly PZI** Přebytek finančního účtu platební bilance 137,9 mld. Kč za rok 2005 byl meziročně menší o 45,7 mld. Kč, k čemuž vedlo snížení transakcí v pasivech i v aktivech. V poměru k HDP dosáhl uvedený přebytek 4,7 %, což bylo méně než před rokem o 0,5 p. b. Čistý příliv přímých zahraničních investic (242,7 mld. Kč) byl meziročně větší o výrazných 140,9 mld. Kč a v podstatě rozhodl o souhrnném výsledku transakcí v aktivech a pasivech. Meziroční pokles portfoliových investic (131,4 mld. Kč) byl příznačný v situaci, kdy úrokové sazby nejsou zdrojem mimořádných zisků.
- **Stav devizových rezerv v poměru k HDP 24,8 %** Změna devizových rezerv zaznamenaná v platební bilanci za rok 2005 (jejich růst 92,9 mld. Kč) byla meziročně větší o 86,1 mld. Kč a v poměru k HDP dosáhla 3,2 %, tj. o 3,0 p. b. více než před rokem. Stav devizových rezerv České národní banky 726,7 mld. Kč ke konci roku 2005 byl větší o 90,5 mld. Kč, tj. o 14,2 % než před rokem, což po jejich poklesu v roce 2004 představovalo výrazné zrychlení růstu. Uvedený stav devizových rezerv by stačil pokrýt dovoz zboží na 4,8 měsíce, což bylo více o 8,7 % než před rokem. K tomu přispělo i posílení české koruny na devizovém trhu.
- **Koruna sílí, vývozci jsou znepokojeni** Nominální devizový kurz 29,784 CZK za EUR a 23,947 CZK za USD v průměru za rok 2005 se v jeho průběhu vyvíjel zcela rozdílně ve vztahu k oběma měnám. Česká koruna meziročně zhodnotila zhruba stejně vůči těmto měnám – o 7,1 % vůči euru a o 7,3 % vůči americkému dolaru, na což měly významný vliv vnější transakce ve zboží, zejména zvýšení přebytku vývozu nad dovozem. Tempo (míra) zhodnocování koruny se však ve vztahu k euru zrychlovalo a ve vztahu k dolaru zpomalovalo. Podle stavu na konci roku 2005 ve srovnání s koncem roku 2004 CZK vůči EUR posílila o 5,0 % a vůči USD oslabilo o 9,0 %.